

Foto: Montse Castellà

Parents per part de riu

Per Montse Castellà

La parla d'una persona és una raïl igual d'important que el seu origen o nacionalitat. La llengua mos comunica amb los veïns, mos apropa als nostres consemblants, mos permet comunicar-mos, mos identifica. Lo mateix passa amb lo paisatge, amb la Natura. Lo setanta per cent de la Terra és aigua i el setanta per cent del nostre cos, també. Som aigua, literalment. Potser per això mos hi sentim tan a gust mirant-la: mar, llacs i, sobretot, lo riu. Xalem solcant-lo. Lo contemplem en silenci, en conversa en amics, somrient, nadant, pescant, nostàlgics, enyorats... perquè

mos agrada no només allò que mos diu sinó allò que guarda, allò que vam viure de menuts o allò que mos han explicat que va passar quan natros encara no hi érem. Un riu d'història que mos unix. Un confident etern i lleial.

Jo, quan remo en piragua sola pel riu, em sento més a prop de mons iaïos pagesos, que van morir ja fa 25 anys! Potser és això, enyorar en pau: la serenor de sentir-te'n menys lluny quan més temps passa i com més ets a dins del paisatge que et van ensenyar a estimar. Jesús Moncada mos va ensenyar a estimar una terra, un passat

Foto: Montse Castellà

comú, una manera de viure, avui ja colgada i afonada. Era pescador de records, potser per això mirem i mirem l'aigua. M'agrada mirar lo fluir del riu, hi veig reflexos i de vegades se veu lo fons, ple de còdols i codissos, i sense adonar-me'n hi busco també les paraules que Jesús ja no mos podrà dir, les històries que mos hauria contat si no hagués marxat abans d'hora.

Quan vinc a Mequinensa per carretera vaig quasi tota l'estona per la vora de rius: l'Ebre, lo Cinca, lo Segre i la vista és preciosa. Però lo que més m'agrada és pujar-vos a vore pel riu, amb la piragua. La carrego a la furgoneta fins a Riba-roja i au, embassament amunt fins que ja veig lo castell i la llengua del Segre entrant a l'Ebre. I mentre remo i l'imponent paisatge em fa sentir gran i menuda alhora, me venen trossets de novel·les de Jesús al cap, la seua tendresa i la seua força, lo seu ric vocabulari i aquell punt inclús d'ingenuïtat. Remo o conduixo i sé que vaig a casa perquè, de fet, no n'he sortit. Lo riu és la

nostra carretera natural, una essencial via de comunicació, com la parla.

Quan lo pantà no existia, lo pic d'una riada tardava unes vuit hores a arribar del vostre poble al meu, tal com explica Jesús en una les seues novel·les. L'aigua que passa per davant de casa vostra, d'aquí a unes hores passa per davant de casa meua, a Tortosa. Un cordó umbilical d'aigua. És per això que sempre he pensat que vatros i natros som parents per part de riu. La gent que vivim a la vora de l'Ebre i els seus afluents tenim una artèria que mos vertebra: los rius. Ulldemó, Matarranya, Siurana, Cantavella, Bergantes, Guadalupe, Cinca, Segre, Ebre. La nostra sang és l'aigua. I tenim una manera de parlar, xalar, ballar, pensar i mirar la vida ben particular, ben nostra i això mos fa autèntics. I això mos fa parents per part de riu.

Montse Castellà.
Cantautora.

Foto: Montse Castellà